

Derleme / Review

DOI: 10.29064/ijma.1753875

Afetlere Karşı Dirençli Topluların Oluşturulmasında Kamu Yönetiminin Stratejik Önemi

Esra Çıkmaz^{1*}, Betül Onarıcı²,¹ Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye /esracikmaz@gantep.edu.tr.² Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD Doktora Öğrencisi, Gaziantep, Türkiye.

Özet

Afetler, toplumların altyapısını, ekonomisini ve sosyal dokusunu olumsuz etkileyen olaylardır. İklim değişikliği, kentleşme ve teknolojik gelişmeler, afet risklerini artırırken, dirençli toplumların oluşturulması uzun vadeli planlama ve risk azaltma stratejilerini gerektirmektedir. Bu çalışmanın amacı, kamu yönetiminin afetlere karşı dirençli toplumların oluşturulmasındaki stratejik önemini analiz etmektir. Çalışma, yasal ve kuramsal çerçeveden hareketle yapılan literatür taraması ve doküman analizi yöntemiyle yürütülmüştür; ilgili mevzuat (ör. 587 sayılı Kanun ve diğer afetle ilgili düzenlemeler) ile akademik çalışmalar incelenerek kamu yönetiminin risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme süreçlerindeki rolü değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuçları, merkezi ve yerel yönetimlerin işbirliği, sivil toplum ve özel sektör desteğiyle afetlere karşı bütüncül bir direnç mekanizması oluşturulabileceğini göstermektedir. Kamu yönetimi, risk bilincini artırma, altyapıyı güçlendirme ve afet yönetimi süreçlerini düzenleme gibi temel işlevlerini yerine getirerek toplumsal dayanıklılığı artırmaktadır. Sonuç olarak, stratejik planlama, hukuki düzenlemeler, koordinasyon ve kaynak yönetimi yoluyla kamu yönetimi, afetlere karşı dirençli toplumların oluşturulmasında merkezi bir aktör olarak öne çıkmaktadır; bu kapsamlı yaklaşım, afetlerin yıkıcı etkilerini en aza indirerek toplumun geleceğe güvenli bir şekilde hazırlanmasını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dirençlilik, Afet Risk Yönetimi, Kamu Yönetimi.**JEL Sınıflandırması:** H12, H84, H83**ORCID¹:** 0000-0002-9576-7161 / **ORCID²:** 0009-0009-9089-5728

The Strategic Importance of Public Administration in Building Disaster-Resilient Societies

Esra Çıkmaz¹, Betül Onarıcı²¹ Doç. Dr., Gaziantep University, Gaziantep, Türkiye /esracikmaz@gantep.edu.tr.² Gaziantep University, Department of Political Science and Public Administration PhD Student Gaziantep, Turkey

Abstract

Disasters are events that negatively impact the infrastructure, economy, and social fabric of societies. While climate change, urbanization, and technological advancements increase disaster risks, building resilient societies requires long-term planning and risk reduction strategies. The aim of this study is to analyze the strategic importance of public administration in building disaster-resilient societies. The study was conducted through a literature review and document analysis, drawing on legal and theoretical frameworks. The role of public administration in risk reduction, preparedness, response, and recovery processes was evaluated by examining relevant legislation (e.g., Law No. 587 and other disaster-related regulations) and academic studies. The study's results demonstrate that a holistic disaster resilience mechanism can be established through collaboration between central and local governments, along with support from civil society and the private sector. Public administration enhances societal resilience by fulfilling its core functions of raising risk awareness, strengthening infrastructure, and streamlining disaster management processes. Consequently, through strategic planning, legal frameworks, coordination, and resource management, public administration emerges as a central actor in building disaster-resilient societies. This comprehensive approach minimizes the devastating impacts of disasters and ensures that societies are safely prepared for the future.

Keywords: Resilience, Disaster Risk Management, Public Administration.**JEL Classification:** H12, H84, H83**ORCID¹:** 0000-0002-9576-7161 / **ORCID²:** 0009-0009-9089-5728

GİRİŞ

Afetler, toplumların altyapısını, ekonomisini ve sosyal dokusunu olumsuz yönde etkileyebilen doğal ya da insan kaynaklı olaylardır. Günümüzde, iklim değişikliği, kentleşme ve teknolojik ilerlemeler gibi faktörler afet risklerini artırmaktadır. Bu nedenle, afetlerin yıkıcı etkilerini en aza indirmek ve toplumsal sürdürülebilirliği sağlamak için afete dirençli toplumlar oluşturmak önemlidir. Bu hedefe ulaşmak için acil müdahale yanında uzun vadeli planlama ve risk azaltma stratejileri uygulanmalıdır.

Kamu yönetimi, afet risklerini azaltma, hazırlık yapma, müdahale etme ve iyileştirme süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu süreçte, merkezi ve yerel yönetimlerin iş birliği, sivil toplum kuruluşları ve bireylerin aktif katılımı, teknolojik altyapı ve eğitim programları gibi çok yönlü stratejilerin entegrasyonu gerekmektedir. Kamu yönetimi, risk farkındalığının artırılması, önleyici planlama ve hazırlık faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi, şehir altyapısının güçlendirilmesi ve modernize edilmesi gibi temel görevleri yerine getirerek toplumsal dayanıklılığı artırmakta ve afete dirençli bir toplum yapısının inşasına katkıda bulunmaktadır.

Afet yönetimi süreçlerinin etkin yürütülebilmesi için kamu yönetimi, hukuki altyapı ve kurumsal çerçeveyi oluşturmakta ve kamu ile özel sektör kurumları ile yerel yönetimler arasındaki iş birliğini güçlendirerek yetki ve sorumlulukları belirlemektedir. Örneğin, Türkiye’de AFAD gibi kurumlar afet ve acil durum yönetimi konularında önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, belediyeler bölgesel risk analizleri yaparak potansiyel tehlikeleri belirlemekte ve afet senaryoları oluşturarak hazırlıklı olmayı teşvik etmektedir. Sivil toplum kuruluşları da halkı afetlere karşı bilinçlendirme ve eğitim programları düzenleme konusunda önemli bir rol üstlenmektedir. Afete karşı dirençli bir toplum oluşturulması sürecinde, kamu, sivil toplum ve özel sektörün iş birliği, koordinasyon ve etkin iletişimi hayati öneme sahiptir. Bu sayede afet risklerinin azaltılması, müdahale süreçlerinin yönetilmesi ve afet sonrası iyileştirme çalışmalarının etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi mümkün olacaktır. Bu bütüncül yaklaşım, toplumun afetlere karşı dirençli hale gelmesinde önemli bir adımı temsil etmektedir. Bu bağlamda, çalışmanın amacı ve kapsamı şu şekilde tanımlanmaktadır: Bu çalışmanın amacı, Türkiye bağlamında kamu yönetiminin afetlere karşı dirençli toplumların oluşturulmasındaki stratejik önemini vurgulamaktır. Çalışma kapsamında, AFAD ve belediyeler gibi kurumların afet ve acil durum yönetimi alanındaki rolü ile bölgesel risk analizleri ve afet senaryolarının hazırlanması süreçleri incelenmiştir. Araştırma, yasal ve kuramsal çerçeveden hareketle yapılan literatür taraması ve doküman analizi yöntemiyle yürütülmüş; ilgili mevzuat, akademik çalışmalar ve kuramsal kaynaklar sistematik olarak değerlendirilmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Afet Yönetimi Süreçleri

Afet yönetimi, afetlerin olumsuz etkilerini asgari düzeye indirmek ve toplumsal direnci artırmak için gerçekleştirilen kapsamlı bir dizi faaliyetten oluşmaktadır. Bu süreçler, afet öncesi risk azaltma ve hazırlık çalışmalarından, afet anındaki müdahale faaliyetlerine ve sonrasındaki iyileştirme çalışmalarına kadar uzanan bütüncül bir yaklaşımı gerektirir (Kadıoğlu, 2017, ss. 55). Kamu yönetimi, afet yönetiminin her aşamasında kritik rol oynamaktadır. Aşağıda, afet yönetimi süreçlerinin her bir bileşenini daha detaylı olarak incelenmiştir.

2.1.1. Risk ve Zarar Azaltma Aşaması

Afet yönetimi sürecine ilişkin kritik bir öneme sahip olan risk ve zarar azaltma aşaması, afet meydana gelmeden

önceki çalışmaları ve uygulamaları içeren bir evredir. Bu aşama, afetlerin olası etkilerini azaltma ve hayatı normale döndürmeye yönelik politikaları ve kararları kapsayan afet yönetiminin proaktif bir parçasıdır (Özer, 2017, ss. 4). Afetlerin oluşturacağı olumsuz etkilerin en düşük maliyetli halledilmesinin yolu, afet öncesi risk ve zarar azaltma çalışmaları ile gerçekleştirilmektedir. Zira, bir krizin en düşük maliyetli kontrol edilmesinin yolu krizden kaçınmaktır (Zincir ve Yazıcı, 2013, ss. 69). Bu nedenle, afet risklerini azaltmak, sürdürülebilir kalkınma ve kaynakların verimli kullanılması için en mantıklı yatırım olarak görülmektedir (Kadioğlu, 2017, ss. 18). Bu aşamada gerçekleştirilen çalışmalar, tehlikelerin birer afete veya felakete dönüşmesini engellemek için toplumun zarar görebilirliğini ve hassasiyetini azaltmaya yöneliktir (Kadioğlu, 2017, ss. 214). Bu aşamada, risklerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve yönetilmesi, tehlike ve zarar analizlerinin yapılması gibi çeşitli faaliyetler yapılmaktadır (Başbuğ Erkan, 2018, ss. 248).

Risk azaltma aşamasında, belediyeler tehlike ve risk analizleri yaparak bu risklerin haritalanması, koordinatlandırılması ve raporlanmasını gerçekleştirmektedir. Ayrıca, simülasyon merkezleri ve karar destek sistemleri kurarak personel eğitimi sağlamaktadır. Bu süreçte güvenli yapılaşma projeleri, lojistik kapasite oluşturulması ve toplanma alanlarının inşası gibi yapısal önlemler ile yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi, afet senaryolarının güncellenmesi ve erken uyarı sistemlerinin kurulması gibi idari tedbirler alınarak tehlikelere açık bölgelerde yeniden yapılanma döngüsünün önüne geçilmektedir (Özdemir, 2023, ss. 832-833).

Risk ve zarar azaltma aşamasının ihmal edildiği bir afet yönetim sürecinde, kriz yönetimi veya acil durum yönetimin başarılı olmayacağı bir gerçektir. Dolayısıyla, plansız bir afet yönetim süreci başarısızlığa mahkumdur. Afet yönetiminin her bir aşaması birbirinden etkilenen döngü halinde bir süreç olması nedeniyle, başarısız bir risk ve zarar azaltma aşaması, kamu yönetiminin kaynaklarını etkisiz ve verimsiz kullanmasına, maliyetlerin artmasına, müdahalenin yetersiz olmasına, insanların ve canlıların hayatlarının olumsuz etkilenmesi ve birbirini izleyen olumsuzluklara yol açacaktır. Bu nedenle, afet yönetiminde risk ve zarar azaltma çalışmalarına yapılmayan yatırımlar, afet sonrasında daha büyük zararlar şeklinde geri dönecektir (Kadioğlu, 2017, ss. 18). Bu bağlamda, risk ve zarar azaltma aşamasının afet yönetim aşamasının en önemli aşaması olduğunu söyleyebiliriz.

2.1.2. Hazırlık

Afet yönetimi sürecindeki hazırlık aşamasının dilsel ve etimolojik arka planı incelendiğinde, “hazırlık” kavramın hem Türkçe hem de İngilizce kökenlerinde önemli anlam ve çağrışımlar barındırdığı görülmektedir. “Hazırlık” sözcüğü Türkçe’de “hazır” sözcüğüne “-lık” yapım eki eklenerek türemiştir. “Hazır” sözcüğü Arapça kökenli olup (رضاح / hādīr), “şimdi ve burada olan, huzurda bulunan” anlamlarını taşır. Arapça’daki “hādīr” kelimesi “رض” (h-d-r) kökünden gelir ki bu kök “hazır bulunmak” anlamını içermektedir (hazır - Nişanyan Sözlük, 2025). İngilizce’de ise afet yönetimindeki hazırlık aşaması için kullanılan “preparedness” sözcüğü, Latince kökenli “prae” (önceden) ve “parare” (hazırlamak) bileşenlerinden oluşan “prepare” fiilinden türemiştir (Preparedness - Etymology, Origin ve Meaning, 2025). Dolayısıyla bu kavram, “önceden hazırlama” eyleminin sonucu olarak ortaya çıkan hazır olma durumunu ifade etmektedir. Bu bağlamda, afet yönetimi terminolojisinde bu kavramın, potansiyel tehlikelere karşı önceden hazırlıklı olunması için gerekli olan planlama, kaynak oluşturma ve eğitim gibi süreçleri kapsadığını söyleyebiliriz.

Günümüz afet yönetimi literatüründe “hazırlık” kavramı, etimolojik kökenlerinin ötesinde daha kapsamlı bir

anlam kazanmıştır. Afet yönetimi literatüründe hazırlık kavramı, risk değerlendirmesi ve analizi, erken uyarı sistemleri, acil durum planlaması ve tatbikatlar, kurumsal kapasite geliştirme, toplum tabanlı hazırlık çalışmaları, eğitim ve farkındalık programları, lojistik planlama ve kaynak yönetimi gibi bileşenleri içeren çok boyutlu bir süreç olarak ele alınmaktadır. Nitekim, söz konusu süreçlere ilişkin çalışmalar ile risk azaltma çalışmaları ve bunların uygulamaya geçirilmesi “afet risk yönetimi” olarak adlandırılmaktadır (Kadioğlu, 2017, ss. 58). Bu nedenle, afet risk yönetiminde hazırlık aşaması büyük bir önem arz etmektedir.

2.1.3. Müdahale

Afet yönetiminin aşamalarından biri olan “müdahale”, afetin hemen sonrasında meydana gelen zorluklarla başa çıkmayı hedefleyen bir aşamadır. Afet öncesinde yapılan hazırlık çalışmalarının bir sonucu olarak, afet anında acil durum müdahalesinin yapılabilmesini sağlayarak, afetten en az hasarla çıkılmasına olanak tanımaktadır (Kahraman vd., 2021, ss. 13).

Müdahale aşaması, hazırlık aşamasında hazırlanan ve olası senaryolara göre belirlenen acil durum planları, afetten etkilenen insanları ve yapıları korumak amacıyla kurtarma ve tahliye planları, acil yardım ve temel ihtiyaçların karşılanması gibi geniş kapsamlı çalışmaları ve çeşitli bileşenleri içermektedir. Ayrıca, afet anında “kurtarma” faaliyetleri de bu kapsamdadır. Müdahale sürecinde kurtarma çalışmaları ve doğru bilgi aktarımı ile birlikte, tüm acil durum türlerinin etkin yönetilmesi için gerekli kapasitenin kullanılması hedeflenmektedir (Kadioğlu, 2017, ss. 169).

Bu aşamada öncelikle, etki ve ihtiyaç analizleri yapılarak afetin boyutu ve etkilenen bölgelerin ihtiyaçları belirlenmektedir. Olay yeri yönetimi kapsamında, afet bölgesindeki müdahale ekiplerinin koordinasyonu, iletişim ağlarının kurulması ve kaynakların etkin dağıtımı sağlanmaktadır. Erken İyileştirme çalışmalarıyla temel altyapı hizmetlerinin mümkün olan en kısa sürede yeniden işlevsel hale getirilmesi hedeflenmektedir. Geçici barınma alanlarının oluşturulması, afetzedelerin güvenli koşullarda barınma ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlanmaktadır. Bu süreçte bağış ve gönüllü yönetimi ile toplumsal kaynakların koordine edilmesi, yardımların ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması ve gönüllülerin etkin kullanımı gerçekleştirilmektedir (Kadioğlu, 2017, ss. 57-58).

2.1.4. İyileştirme

İyileştirme, afet yönetiminin en kapsamlı ve uzun vadeli aşamalarından biridir. Bu aşama, insanların ihtiyaçlarının en kısa sürede karşılanmasını ve hayatın hızlı bir şekilde normale dönmelerini hedefleyen çalışmalardır. İyileştirme, sadece zarar gören yapıların onarılması değil, daha güvenli bir gelecek inşa etme prensibiyle hareket ederek afet risklerini azaltan, toplumun direncini artıran kapsamlı bir süreçtir (Gerdan, 2024, ss. 55). Bu kapsamda, Türkiye’nin Afet Sonrası İyileştirme Planı (TASİP), ulusal düzeyde bu süreci sistematik hale getirmeyi hedeflemektedir. TASİP, afet müdahale aşamasından sonra başlayan kısa, orta ve uzun vadeli iyileştirme faaliyetlerini koordine eder ve planlı bir geçiş sağlamaktadır.

Günümüzde, 6 Şubat 2023 depremlerinin ardından lansman toplantısı ertelenen TASİP’in yerel düzeydeki karşılığı olan TASİP-Uygulama Planı (TASİP-UP) ile birlikte, Türkiye Afet Yönetimi Strateji Belgesi (TAYS) kapsamında bütünlükli afet yönetim sistemi güçlendirilmektedir. Ayrıca, TAMP ile elde edilen veriler TASİP’in uygulanması bakımından büyük bir önem arz etmektedir (Gerdan, 2024, ss. 56-58). Bu planlar sayesinde afet sonrası

iyileştirme faaliyetleri, toplumun tüm kaynaklarını kullanarak daha dirençli ve sürdürülebilir yaşam alanları oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

2.2. Kamu Yönetiminin Afete Dirençli Topluluklar Oluşturmasındaki Stratejileri

Afetler, toplumların sosyal, ekonomik ve fiziksel yapısını olumsuz etkileyen, can ve mal kayıplarına neden olan olaylardır. Günümüzde, iklim değışikliği ve hızlı kentleşmenin etkisiyle afet riskleri giderek artmaktadır. Bu nedenle, kamu yönetimlerinin afetlere karşı dirençli toplumlar oluşturma stratejileri her zamankinden daha önemli hale gelmiştir. “Afete karşı dirençli toplumlar”, doğal veya insan kaynaklı afetlerin etkilerini öngörebilen, bu etkilere dayanabilen, afetlere zamanında müdahale edebilen ve afet sonrası hızla toparlanabilen toplumlar olarak tanımlanmaktadır (Akbaş ve Beraha, 2023, ss. 3260). Bu bölümde, kamu yönetiminin afete dirençli toplumlar oluşturmadaki temel stratejiler incelenmiştir.

2.2.1. Yasal ve Kurumsal Çerçeve

Afete karşı dirençli toplumların oluşturulabilmesi için öncelikle, afet yönetimi için güçlü bir yasal ve kurumsal çerçeve oluşturulması büyük bir önem arz etmektedir. Etkili bir yasal çerçeve, afet öncesi, sırası ve sonrasındaki faaliyetleri düzenleyerek toplumun tüm seviyelerinde afet risk azaltma çalışmalarının sistematik bir şekilde yürütülmesine imkân tanımaktadır.

Türkiye’de afet yönetimine ilişkin yasal çerçeve, tarihsel süreç içerisinde gelişen çeşitli kanunlar ile şekillenmiştir. Osmanlı’dan Cumhuriyet’e uzanan süreçte afetler, genellikle yerel yönetimlerin sorumluluğunda “imar ve iâşe” meselesi, yani yeniden inşa ve geçim desteği, olarak görülüyordu. 1883 Zelzele Nizamnamesi gibi düzenlemeler ile deprem sonrası yapı denetimini getirilmiştir ancak, uygulamada etkili olamamıştır. Cumhuriyet’in kuruluş yıllarında ise afetler geçici bir sorun olarak algılandığından, kalıcı bir sistem kurulmamıştır. 1939 yılında yaşanan büyük bir deprem olan Erzincan Depremi’nde devlet, doğrudan yardımlarla yetinirken, afetlere “kader” gözüyle bakılması, önleyici politikalar geliştirilmesine engel olmuştur (Kadioğlu, 2017, ss. 209). 1939-1944 yılları arasında peş peşe yaşanan büyük depremler sonrasında, 1944 yılında ilk kez depremlere yönelik, ülke genelini içine alan, belirli bir olay veya mekânla sınırlı olmayan 4623 Sayılı “Yer Sarsıntılarında Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler” yasası çıkarılmıştır (Yılmaz, 2019, ss. 125). Ayrıca, 1953 yılında Bayındırlık Bakanlığı organizasyonunda Deprem Bürosu faaliyete geçirilmiştir. Söz konusu birim, 1955 yılında kapsamı genişletilerek Deprem-Sel-Yangın (DE-SE-YA) Şubesi haline getirilmiştir. Bu yapısal dönüşümle birlikte, kurumun görev alanına sadece deprem değil, aynı zamanda sel ve yangın gibi diğer doğal afet türlerine karşı zarar azaltma çalışmaları da dahil edilmiştir (Yılmaz, 2019, ss. 126).

Türkiye’nin afet yönetimi sisteminin kurumsallaşma sürecinde 1950’li yıllar önemli yasal düzenlemelere sahne olmuştur. 1956 yılında yürürlüğe giren 6785 Sayılı İmar Kanunu, kentleşme politikalarında dönüm noktası teşkil ederek yerleşim alanlarının seçiminde bilimsel kriterlerin esas alınmasını öngörmüştür. Bu kanunla birlikte, planlama süreçlerinde jeolojik ve topografik etütlerin zorunlu hale getirilmesi suretiyle doğal afet risklerinin önceden tespit edilmesi hedeflenmiştir. 1958 tarihli 7126 Sayılı Sivil Müdafaa Kanunu ise afet yönetiminin acil müdahale boyutuna odaklanmıştır. Söz konusu Kanun ile olağanüstü durumlarda arama-kurtarma faaliyetlerinin organizasyonu, ilk yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve afetzedelerin temel ihtiyaçlarının karşılanması gibi konuları sistemli bir çerçeveye kavuşturulmuştur. Bu kanun, savaş dönemlerine yönelik hazırlıkların yanı sıra doğal afetlerde sivil

savunma mekanizmalarının işletilmesini de düzenlemiştir (Yılmaz, 2019, ss. 126).

1959 yılında çıkarılan 7269 sayılı “Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun”, Türkiye’nin afet mevzuatının temel taşı olarak kabul edilmektedir. Bu Kanun, afetzedelere yapılacak yardımlar, geçici ve daimi iskân ile afet sonrası imar faaliyetlerini düzenlemektedir. Ancak, Kanun’daki düzenlemeler incelendiğinde, afet sonrası müdahaleye ilişkin olduğu, risk ve zarar azaltmaya yönelik olmadığı görülmektedir. Bu nedenle, 1999 Marmara Depremi’nden sonra fiilen etkisini yitirdi, ancak resmi olarak 2009’da yürürlükten kaldırıldı. Afet yönetiminde yasal çerçevenin gelişimi 1977 yılında çıkarılan 2090 sayılı “Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun” ile devam etmiştir. 1995 yılında yürürlüğe giren 4123 sayılı “Tabii Afet Nedeniyle Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanun”, afet sonrası iyileştirme çalışmalarının finansmanına yönelik düzenlemeler getirmiştir (Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun, 1977).

1999 Marmara Depremleri, Türkiye’nin afet yönetimi sistemindeki kritik eksiklikleri acı bir şekilde gözler önüne serdi. Bu büyük felaket, mevcut müdahale mekanizmalarının yetersiz kaldığını, kurumlar arasında ciddi koordinasyon sorunları yaşandığını ve ulusal çaptaki afetlerde yetkilerin merkezi bir otorite altında toplanması gerektiğini ortaya koydu. Deprem yarattığı bu farkındalık, afet yönetimi yaklaşımında köklü bir dönüşümü tetikledi. Bu süreçte, 2000 yılında 4452 sayılı “Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu” çıkarılmış ve bu kanuna dayanarak 2001 yılında 4708 sayılı “Yapı Denetimi Hakkında Kanun” yürürlüğe girmiştir. Bu düzenlemeler, AFAD’ın kuruluşuna zemin hazırlayarak afet risklerini önleme ve hazırlıklı olma kavramlarının devlet politikası haline gelmesinde etkili olmuştur. Aynı dönemde, 2000 yılında zorunlu deprem sigortası uygulamasını getiren 587 sayılı “Afetten Doğan Zararların Giderilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” çıkarılmış, daha sonra 2012 yılında 6305 sayılı “Afet Sigortaları Kanunu” ile yasal çerçeve güçlendirilmiştir. Bu kanun, Doğal Afet Sigortaları Kurumu’nun (DASK) kuruluşunu ve zorunlu deprem sigortası uygulamasını düzenlemektedir (Afet Sigortaları Kanunu, 2012).

2009 yılında çıkarılan 5902 sayılı “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” ile Türkiye’nin afet yönetimi kurumsal yapısında önemli bir değişiklik gerçekleştirilmiştir. Bu Kanun ile daha önce farklı bakanlıklar bünyesinde faaliyet gösteren afet yönetimi birimleri (Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü) birleştirilerek Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurulmuştur. AFAD, afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetlerin ülke düzeyinde etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir (Yılmaz, 2019, ss. 129).

2012 yılında yürürlüğe giren 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” (Kentsel Dönüşüm Kanunu), afet risklerinin azaltılması amacıyla riskli yapıların dönüştürülmesini düzenlemektedir. Bu kanun kapsamında, riskli yapıların tespiti, tahliyesi ve yıkımı ile yeniden yapım süreçlerine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir (Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 2012).

2023 yılında meydana gelen 6 Şubat Kahramanmaraş Depremleri, Türkiye tarihinde büyük can kayıplarına ve geniş çaplı yıkıma neden olmuştur. Bu depremde, konut hasarları toplam hasarın %53’ünü oluşturması bölgenin

yeniden imarı için finansal kaynak ihtiyacı doğurmuştur (Esen, 2023, ss. 12). Bu doğrultuda, 7440 sayılı “Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Hakkında Kanun” ile deprem bölgesinin yeniden imarı için finansal kaynak oluşturulmuştur. Türkiye’nin afet yönetimi stratejisini şekillendiren temel belgelerden biri olan Türkiye Afet Yönetimi Strateji Belgesi (TAYS), bütünleşik afet yönetimini risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme aşamalarıyla birlikte ele almaktadır. Bu kapsayıcı yaklaşım, etkili bir yasal çerçeveye desteklenmekte olup, afet risk azaltma stratejilerinin yerel yönetimlerin plan ve programlarına entegre edilmesini zorunlu kılmaktadır (Gerdan, 2024, ss. 56-58). Nitekim yerel yönetimlerin afet dirençliliğindeki rolünün net bir şekilde tanımlanması, kaynakların etkin kullanımı ve kurumlar arası koordinasyonun sağlanması açısından hayati önem taşımaktadır. Bu bağlamda, AFAD’ın merkezi koordinasyon birimi olarak yapılandırılması, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi adına atılmış önemli bir adımdır. Ayrıca, Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi gibi uluslararası standartların benimsenmesi, yasal ve kurumsal çerçevenin küresel iyi uygulamalarla uyumlu hale getirilmesine katkı sağlamaktadır (Gerdan, 2024, ss. 43). Dolayısıyla, afete dirençli toplumlar inşa etmek için yasal düzenlemelerin yanı sıra kurumsal iş birliği ve uluslararası standartların rehberliği bütüncül bir stratejinin temel bileşenlerini oluşturmaktadır.

2.2.2. Risk Farkındalığı ve Eğitim Faaliyetleri

Afete dirençli toplumlar oluşturma en önemli bileşenlerinden biri, toplumun tüm kesimlerinde afet risk farkındalığının artırılması ve afet hazırlık eğitimlerinin yaygınlaştırılmasıdır. Risk farkındalığı, bireylerin yaşadıkları coğrafyanın tehlikelerini tanımasını, doğru tepkileri öğrenmesini ve proaktif önlemler almasını sağlayan bir süreçtir. Bu kapsamda, okul öncesinden başlayarak tüm eğitim kademelerinde afet yönetimi konularının müfredata entegre edilmesi hayati önem taşımaktadır (Özyetgin Altun, 2023, ss. 106).

Toplumun farklı kesimlerine yönelik olarak düzenlenen afet farkındalık kampanyaları, yardımcı olmaktadır. AFAD tarafından yürütülen “AFAD Gönüllülük Sistemi” (AFAD Gönüllülük Sistemi, 2025) ve “Afete Hazır Türkiye” (T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı - Afete Hazır Türkiye Projesi, 2025) gibi projeler, toplumun afetlere hazırlık kapasitesinin artırılmasını amaçlamaktadır. Ayrıca, risk farkındalığı ve eğitim faaliyetlerinde modern iletişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanılması, toplumun daha geniş kesimlerine ulaşmasını sağlamaktadır. Bu nedenle, sosyal medya platformları, mobil uygulamalar ve çevrimiçi eğitim kaynakları, afet risk farkındalığının artırılmasında kullanılabilecek önemli araçlardır (Koç Akgül, 2024, ss. 94-95).

Kapsayıcı bir afet direnci için özel gruplara yönelik uyarlanmış stratejiler geliştirilmesi önemlidir. Engelliler, yaşlılar, çocuklar ve diğer dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına odaklanan özel eğitim programları, afet hazırlığında eşitliği sağlamanın yanı sıra müdahale süreçlerinin etkinliğini de artırmaktadır. AFAD Gönüllülük Sistemi gibi yapılanmalar, bu gruplara yönelik kapasite geliştirme çalışmalarını destekleyerek toplumsal direnci güçlendirmektedir. Kamu yönetiminin, sivil toplum ve yerel aktörlerle işbirliği içinde tasarlayacağı çok paydaşlı eğitim modelleri, afet risklerinin azaltılmasında kalıcı bir etki oluşturmaktadır.

2.2.3. Altyapı Yatırımları ve Kentsel Planlama

Afete dirençli toplumlar inşa etmede temel stratejilerden biri, fiziksel çevrenin afet risklerine göre yeniden tasarlanmasıdır. Türkiye bu kapsamda önemli bir deneyime sahiptir: 1984’te kurulan Toplu Konut İdaresi (TOKİ), afet sonrası konut ihtiyacını karşılamak ve kentsel dönüşümü yönetmek üzere kritik bir rol üstlenmiştir. 2023

Kahramanmaraş depremlerinin ardından Antakya'da devam eden yeniden yapılanma süreci, bu kurumsal kapasitenin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Yıkılan yapıların enkaz temizliği sürerken, TOKİ'nin kentsel alanların eteklerinde inşa ettiği kalıcı konutlar, afet sonrası toplumsal direncin sağlanmasında hayati bir işlev görmektedir (Aydın vd., 2025, ss. 3).

Kritik altyapı sistemlerinin (enerji, su, ulaşım, iletişim ve sağlık) dayanıklılığının artırılması, afet sonrası yaşamın sürdürülebilirliği açısından hayati önem taşımaktadır. Özellikle, hastaneler, okullar ve ulaşım ağları gibi stratejik yapıların güçlendirilmesi, can kayıplarını azaltmanın yanı sıra müdahale kapasitesini de korumaktadır. Bu kapsamda, İran'da uygulanan ve Türkiye dahil Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO) üyesi devletlerde de uygulanması planlanan "Güvenli Okullar-Dirençli Topluluklar" programında, güvenli okulların her bir toplulukta afet yönetimi koordinasyonunun yerel merkezleri olarak belirlenmesi öngörülmektedir (Amini Hosseini ve Izadkhah, 2020, ss. 2). Ayrıca, Türkiye'de kentsel dönüşüm projelerinin deprem odaklı ilerletilmesi ve akıllı şehir teknolojilerinin (erken uyarı sistemleri, sensör ağları vb.) entegre edilmesi, bu kapsamda atılan somut adımlardır (Balaban, 2019, ss. 208). Bunlara ilaveten, yeşil altyapı uygulamaları (doğal drenaj sistemleri, ekolojik koridorlar) sel ve heyelan risklerini azaltarak doğa tabanlı çözümler sunmaktadır (Akın, 2018, ss. 334).

Kentsel planlamada risk odaklı yaklaşım, uzun vadeli dirençliliğin anahtarıdır. Yerleşim alanlarının jeolojik ve topografik risk analizlerine göre şekillendirilmesi, imar politikalarında bilimsel kriterlerin esas alınması ve kaçak yapılaşmanın önlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, afet riskli bölgelerdeki yapı stokunun dönüştürülmesi ve yeni yerleşim alanlarında katı denetim mekanizmalarının uygulanması büyük bir önem arz etmektedir (Özyetgin Altun, 2023, ss. 106). Kamu yönetiminin, yerel yönetimler, meslek odaları ve akademi ile iş birliği içinde geliştireceği bütüncül planlama stratejileri, sürdürülebilir ve güvenli kentlerin inşasında rehber niteliği taşıyacaktır. Altyapı ve planlama yatırımlarının afet risk azaltma perspektifiyle ele alınması, toplumun hem fiziksel hem de sosyal direncini güçlendirecektir.

2.3. Afete Dirençli Topluların Oluşturulmasında Kamu Yönetiminin Rolü

Kamu yönetiminin, merkezi ve yerel düzeyde afete dirençli toplumların oluşturulmasında kritik ve çok yönlü bir rolü bulunmaktadır. Bu rol, afet yönetim döngüsünün tüm aşamalarını kapsamaktadır. Kamu yönetiminin afete dirençli toplumlar oluşturulmasındaki temel rollerini şu şekilde özetleyebiliriz (Oktay ve Tetik, 2012, ss. 57-59):

- Bütünleşik afet yönetimi sistemini kurmak ve yönetmek,
- Risk odaklı yaklaşımı benimsemek ve uygulamak,
- Yasal çerçeve oluşturmak ve planlama yapmak
- Acil durum yönetimi kapasitesi oluşturulması ve geliştirilmesi için kaynak sağlamak,
- Eğitim ve farkındalık çalışmalarını arttırmak,
- Toplumsal katılımı sağlamak ve iş birliği yapmak,
- Yapısal risk azaltma önlemleri almak,
- Afet anında ve hemen sonrasında hızlı ve etkin müdahalede bulunmak,

-İyileştirme süreçlerini yönetmek.

Bütünleşik afet yönetimi sistemini kurmak ve yönetmek, afet öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan tüm süreçleri entegre şekilde ele alınmasıdır. Bu bağlamda, Türkiye’de AFAD, afet dirençli toplum oluşturmayı hedefleyen çalışmalar yürütmektedir. Bununla birlikte, risk odaklı yaklaşım sayesinde afetlerin etkileri önceden tespit edilerek zarar azaltma stratejileri geliştirilmekte ve kamu yönetimi bu doğrultuda hazırlık faaliyetlerine öncelik vermektedir. Afet yönetiminin etkinliği, yasal düzenlemeler ve yerel yönetimlerin hazırlık planlarıyla desteklenmektedir (TASİP Türkiye Afet Sonrası İyileştirme Planı, 2023, ss. 5-6). Ayrıca, AFAD İl Müdürlükleri, yerel iş birlikleriyle risk azaltma ve müdahale planlarını koordine etmektedir. Öte yandan, afet merkezlerinin kurulması, lojistik kapasitenin artırılması ve belediyelerin bütçe ayırması gibi adımlar, kaynak yönetiminin kritik bileşenlerini oluşturmaktadır (Yılmaz ve Akdeniz, 2019, ss. 155). Toplumun afetlere hazırlık düzeyini yükseltmek amacıyla “Afete Hazır Türkiye” gibi eğitim projeleri yaygınlaştırılmaktadır. Bununla birlikte, hem dijital platformlarda hem de tatbikat şeklinde uygulamalı olarak kamu personelinin eğitilmesi de sürecin önemli bir parçasıdır. Buna ek olarak, STK’lar, özel sektör ve gönüllülerle iş birliği, afet direncini artıran kolektif bir kültürün oluşmasına katkı sağlamaktadır.

Belediyeler, güvenli yapılaşma ve kent planlamasıyla yapısal riskleri azaltmaktan sorumlu olup aynı zamanda riskli binaların tahliyesi gibi yapısal önlemleri uygulamaktadır. Diğer taraftan, afet anında hızlı müdahale ve koordinasyon, can kaybını önlemede kilit rol oynamakta; kamu yönetimi koordinasyon halinde bu süreçte arama-kurtarma ile iletişim faaliyetlerini yönetmektedir. Kamu yönetimi, afet anında ve hemen sonrasında, olay yerinde en hızlı şekilde tarama yapmak, olayın büyüklüğünü değerlendirmek ve bilgileri merkeze iletmek, sağlık, arama kurtarma ve ilk yardım ekiplerinin bölgeye süratli ulaşımı için tedbirler almak, müdahale birimlerinin koordinasyonunu sağlamak gibi görevleri üstlenmektedir. Bununla birlikte, kamu yönetimi iyileştirme sürecinde, gıda ve barınma gibi temel hizmetlerin, çevrenin ve yaşam standartlarının geliştirilmesi ile gelecekteki riskleri azaltma fırsatlarını içeren afet sonrası iyileştirme ve yeniden yapılanma süreçlerini yönetmektedir (Özdemir, 2023, ss. 832-834).

Sonuç olarak, afete dirençli toplumların oluşturulması, kamu yönetiminin öncülüğünde, kapsamlı planlama, risk azaltma yatırımları, etkin müdahale kapasitesi oluşturma, eğitim, yasal düzenlemeler ve tüm toplumsal paydaşlarla (yerel yönetimler, STK’lar, özel sektör, halk) iş birliği içinde yürütülmesi gereken bütünleşik bir süreçtir. Kamu yönetiminin rolü, sadece müdahale anında değil, afetin etkilerini en aza indirecek hazırlık ve risk azaltma çalışmalarında ve afet sonrası hızlı toparlanma ve yeniden inşada da merkezidir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Yerel yönetim birimleri olan belediyeler, bölgesel risk analizleri yaparak potansiyel tehlikeleri belirlemekte ve halkı bilinçlendirerek hazırlıklı hale getirmektedir. Bu çerçevede, afet senaryolarının oluşturulması, erken uyarı sistemlerinin kullanılması, acil durum ekiplerinin oluşturulması, halkın eğitilmesi, iletişim altyapısının kurulması gibi önlemler alınmaktadır. Sivil toplum kuruluşları da halkı afetlere karşı bilinçlendirerek eğitim programları düzenlemekte ve toplumun hazırlıklı olmasını teşvik etmektedir.

Afete dirençli toplumlar oluşturmak, merkezi ve yerel yönetimlerin iş birliği, sivil toplum kuruluşları ve bireylerin aktif katılımı, teknolojik altyapı ve eğitim programları gibi çok boyutlu stratejilerin entegrasyonu

mümkündür. Kamu yönetiminin stratejik yaklaşımı bu süreçte önemli bir role sahiptir. Kamu yönetimi, risk farkındalığının artırılması, önleyici planlama ve hazırlık faaliyetlerinin etkin şekilde yürütülmesi, şehir altyapısının güçlendirilmesi, afet müdahalesine uygun kaynak tahsisinin gerçekleştirilmesi ve farklı paydaşlar arasında etkin koordinasyon sağlayarak toplumsal dayanıklılığı artırmakta ve afete dirençli toplumların oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

Çalışma kapsamında yapılan literatür taraması ve doküman analizi sonucu, kamu yönetiminin afetlere karşı dirençli toplumlar oluşturma kapasitesini artırmak için bazı politika önerileri sunulabilir:

- Merkezi ve yerel yönetimlerin afet planlama süreçlerinde daha fazla koordinasyon mekanizması oluşturması,
- Afet risk bilincini artırmak amacıyla toplumsal eğitim ve farkındalık programlarının yaygınlaştırılması,
- Altyapı ve kentsel planlamada risk odaklı değerlendirme ve güçlendirme çalışmalarının sistematik hale getirilmesi,
- Afet yönetimi süreçlerinde sivil toplum ve özel sektör ile işbirliği modellerinin geliştirilmesi,
- Mevzuat ve stratejik planlamanın, afete dirençli toplum oluşturma hedefleriyle uyumlu şekilde güncellenmesi.

Bu öneriler, literatür ve yasal çerçeve analizi doğrultusunda geliştirilmiş olup, hem akademik hem de pratik açıdan kamu yönetiminin stratejik rolünü güçlendirmeyi ve toplumun afetlere karşı dayanıklılığını artırmayı hedeflemektedir. Bu öneriler doğrultusunda, sonuç olarak, afete karşı dirençli toplum oluşturulması, bütüncül bir yaklaşım gerektiren çok paydaşlı (merkezi ve yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, bireyler, özel sektör vb.) bir süreçtir ve kamu yönetimi bu süreçte kritik bir rol oynamaktadır. Toplumsal dayanıklılığı artırmak ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek için afetlere karşı dirençli toplumlar oluşturulması son derece önemlidir. Bu nedenle, kamu yönetimi, afetlere dirençli toplumların oluşturulmasında merkezi bir aktör olarak, risk yönetimi politikalarının geliştirilmesi, uygulanması ve denetlenmesi süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda, kamu yönetimi, afetlere dirençli toplum oluşturma sürecinde stratejik planlama, hukuki düzenlemeler, yerel yönetim kapasitesinin artırılması, sivil toplum ve özel sektör iş birliği ile desteklenmesi, kaynak yönetimi, toplumsal bilinçlendirme ve teknoloji entegrasyonu gibi kritik işlevleri yerine getirmektedir. Bu bütüncül yaklaşım, afetlerin yıkıcı etkilerini en aza indirmekte ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyerek toplumun geleceğe daha güvenli bir şekilde hazırlanmasını sağlamaktadır. Bununla birlikte, bu çalışma literatür taraması ve doküman analizi yöntemine dayandığından, bulguların yorumu belirli sınırlılıklar taşımaktadır ve gelecekteki araştırmalar için bazı fırsatlar sunmaktadır. Bu çalışma, literatür taraması ve doküman analizi yöntemiyle yürütülmüş olup, bulguların yorumu bu çerçevede sınırlıdır. Türkiye bağlamındaki yasal ve kuramsal çerçeveye dayanan bulgular, farklı ülkelerdeki uygulamalar ve saha verileriyle karşılaştırıldığında genellenebilirliğin artırılmasına olanak sağlayacaktır. Gelecekteki araştırmalar, afetlere karşı dirençli toplumların oluşturulmasında kamu yönetimi uygulamalarının etkinliğini ölçmeye yönelik ampirik çalışmalar ve karşılaştırmalı analizler üzerine odaklanabilir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI BEYANI

Yazarlar bu çalışmaya eşit katkı sağlamıştır.

DESTEK VE TEŞEKKÜR BEYANI

Çalışma herhangi bir destek almamıştır. Teşekkür edilecek bir kurum veya kişi bulunmamaktadır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazarlar, bu çalışmanın hazırlanması ve sunulması sürecinde herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederler.

KAYNAKÇA

AFAD Gönüllülük Sistemi. (2025, Mayıs 7). <https://gonullu.afad.gov.tr/> adresinden erişildi.

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 6306 (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6306veMevzuatTur=1veMevzuatTertip=5> adresinden erişildi.

Afet Sigortaları Kanunu, 6305 (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6305veMevzuatTur=1veMevzuatTertip=5> adresinden erişildi.

Akbaş, İ., ve Beraha, A. (2023). Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) Stratejik Planlarında Afet Yönetimi ve Dirençlilik: Çankırı OSB’ler Üzerine Bir Durum Çalışması. *3. Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*.

Akın, D. (2018). Afet Risklerinin Azaltılması Alanında Birleşmiş Milletler Kaynaklı Çalışmalar. İçinde *Türkiye’nin Afet Yönetimi: Sosyal, Siyasal ve Yönetim Boyutuyla* (ss. 299-352). Palme Yayınevi.

Özyetgin Altun, A. (2023). Dirençli Toplum Yaklaşımında “Bilinç” Olgusu ve Kent Planlama ile İlişkisi. *Resilience*, 7(1), 93-110.

Amini Hosseini, K., ve Izadkhah, Y. O. (2020). From “Earthquake and safety” school drills to “safe school-resilient communities”: A continuous attempt for promoting community-based disaster risk management in Iran. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 45, 101512.

Aydin, N. Y., Celik, K., Gecen, R., Kalaycioglu, S., ve Duzgun, S. (2025). Rebuilding Antakya: Cultivating urban resilience through cultural identity and education for post-disaster reconstruction in Turkey. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 117, 105196.

Balaban, O. (2019). Risk Yönetimi ve Kentlerin Gelişiminde Yeni Yaklaşımlar ve Kent Kategorileri. İçinde *Kent, Planlama ve Afet Risk Yönetimi* (ss. 193-218). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.

Başbuğ Erkan, B. B. (2018). Afet Ekonomisi ve Sigorta. İçinde *Türkiye’nin Afet Yönetimi: Sosyal, Siyasal ve Yönetim Boyutuyla* (ss. 247-256). Palme Yayınevi.

Esen, A. (2023). Dirençli Şehirler Oluşturma ve Afet Zararlarını Azaltmada Kamu Yönetiminin Yeri. *Avrasya Dosyası*, 14(1).

- Gerdan, S. (2024). Türkiye’de Afet Yönetim Sistemi. İçinde *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi* (1. Baskı). Hiperyayın.
- Hazır—Nişanyan Sözlük. (2025, Nisan 25). <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/haz%C4%B1r%C4%B1k> adresinden erişildi.
- Kadioğlu, M. (2017). *Afet Yönetimi: Beklenmeyi Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek* (2. bs). Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.
- Kahraman, S., Polat, E., ve Korkmazıyrek, B. (2021). Afet Yönetim Döngüsündeki Ana Terimler. *Avrasya Terim Dergisi*, 9(3), 7-14.
- Koç Akgül, S. (2024). Afet Kültürü ve Topluluklarının İletişim Boyutuyla Yeniden İnşası. İçinde *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi* (1. Baskı). Hiperyayın.
- Oktay, G., ve Tetik, Ç. (2012). *Teoride ve Pratikte Afet Sonrası İyileştirme Çalışmaları*. TC Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- Özdemir, A. (2023). Afet Yönetiminde Belediyelerin Rolü. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2) 828-839.
- Özer, Y. E. (2017). Afet Konusundaki Algı ve Yerel Aktörlerin Sorumlulukları. *Sayıştay Dergisi*, 106, 1-34.
- Preparedness—Etymology, Origin ve Meaning. (2025, Nisan 25). <https://www.etymonline.com/word/preparedness> adresinden erişildi.
- Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun, 2090 (1977). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2090veMevzuatTur=1veMevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- TASİP Türkiye Afet Sonrası İyileştirme Planı. (2023, Ocak). T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı—Afete Hazır Türkiye Projesi. (2025, Mayıs 7). <https://www.afad.gov.tr/afete-hazir-turkiye-projesi> adresinden erişildi.
- Yılmaz, A. (2019). Afet ve Acil Durum Yönetiminin Tarihsel Arka Planı. İçinde *Kamuda Afet ve Acil Durum Yönetimi* (ss. 123-162). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Yılmaz, A., ve Akdeniz, B. (2019). Kamuda Afet ve Acil Durum Yönetimi Yapılanması. İçinde *Kamuda Afet ve Acil Durum Yönetimi* (ss. 139-190). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Zincir, O., ve Yazıcı, S. (2013). Kriz Yönetimi ve Afetlerde Sosyal Medya Kullanımı. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 49, 65-82.